

Catequesi sobre la Vellesa

17. L'“Antic dels dies”. La vellesa tranquil·litza sobre el destí de la vida que ja no mor

Estimats germans i Germanes, bon dia!

Les paraules del somni de Daniel, que hem sentit, evoquen una visió de Déu misteriosa i al mateix temps brillant. Es reprèn al començament del llibre de l'Apocalipsi i referida a Jesús Ressuscitat, que es presenta al Vident com a Messies, Sacerdot i Rei, etern, omniscient i immutable (1,12-15). Posa la mà a l'espatlla del Vident i el tranquil·litza: «No tinguis por! Jo soc el Primer i l'Últim, i el Vivent. Estava mort, però ara visc per sempre» (vv. 17-18). Així desapareix l'última barrera de por i angoixa que la teofania ha despertat sempre: el Vivent ens tranquil·litza, ens dona seguretat. Ell també mor, però ara ocupa el lloc que té destinat: el del Primer i l'Últim.

En aquest entrellaçament de símbols – aquí n'hi ha molts de símbols – hi ha un aspecte que potser ens ajuda a comprendre millor el vincle d'aquesta teofania, aquesta aparició de Déu, amb el cicle de la vida, el temps de la història, el senyoriu de Déu pel món creat. I aquest aspecte té relació amb la vellesa. Què hi té a veure? Vegem-ho.

La visió comunica una impressió de vigor i de força, de noblesa, de bellesa i d'encant. El vestit, els ulls, la veu, els peus, tot és esplèndid en aquella visió: és una visió! Els seus cabells, tanmateix, són blancs: com la llana, com la neu. Com els d'un vell. La paraula bíblica més comuna per indicar la gent gran és “zaqen”: de “zaqan”, que significa “barba”. El cabell blanc és el símbol antic d'un temps molt llarg, d'un passat immemorial, d'una existència eterna. No hem de desmitificar-ho tot amb els nens: la imatge d'un Déu vell amb els cabells blancs no és un símbol poca-solta, és una imatge bíblica, és una imatge noble i també una imatge tendra. La Figura que en l'Apocalipsi es troba entre els canelobres d'or se superposa a la de l'“Antic dels dies” de la profecia de Daniel. És tan vell com tota la humanitat, però encara més. És vell i nou com l'eternitat de Déu. Perquè l'eternitat de Déu és així, vella i nova, perquè Déu ens sorprèn sempre amb la seva novetat, sempre ve a trobar-nos, cada dia d'una manera especial, per aquell moment, per nosaltres. Es renova sempre: Déu és etern, és des de sempre, podem dir que hi ha una vellesa en Déu, no és així, però és etern, es renova.

A les Esglésies orientals, la festa de la Trobada amb el Senyor, que se celebra el 2 de febrer, és una de les dotze grans festes de l'any litúrgic. Destaca la trobada de Jesús amb l'ancià Simeó al Temple, destaca la trobada entre la humanitat, representada pels ancians Simeó i Anna, amb Crist Senyor infant, el Fill etern de Déu fet home. Una bellíssima icona d'això es pot admirar a Roma en els mosaics de Santa Maria in Trastevere.

La litúrgia bizantina prega amb Simeó: «Aquest és el que va néixer de la Verge: és el Verb, Déu de Déu, el que s'ha encarnat per nosaltres i ha salvat l'home». I segueix: «Que s'obri avui la porta del cel: la Paraula eterna del Pare, assumint un principi temporal, sense deixar la seva divinitat, és presentada per la seva voluntat al temple de la Llei per la Verge Mare i el vell el pren amb els braços». Aquestes paraules expressen la professió de fe dels quatre primers Concilis ecumènics, que són sagrats per a totes les Esglésies. Però el gest de Simeó és també *la icona més bella per a l'especial vocació de la vellesa*: mirant Simeó ens fixem en la icona més bonica de la bellesa: presentar els infants que vénen al món com un do ininterromput de Déu, sabent que un d'ells és el Fill generat en la mateixa intimitat de Déu, abans de tots els segles.

La vellesa, orientada cap a un món on podrà finalment irradiar-se sense obstacles l'amor que Déu ha posat en la Creació, ha de fer aquest gest de Simeó i d'Anna, abans de la seva marxa. *La vellesa ha de donar testimoni* – això per a mi és el nucli, el més central de la vellesa – *la vellesa ha de donar testimoni als infants de la seva benedicció*: en això consisteix la seva iniciació – bonica i difícil – al misteri d'una *destinació a la vida* que ningú pot anorrear. Ni tan sols la mort. Donar testimoni de fe davant d'un infant és sembrar aquesta vida; també, donar testimoni d'humanitat i de fe és la vocació de la gent gran. Donar als infants la realitat que han viscut com a testimoni és donar testimoni. Nosaltres els vells estem cridats a això, a donar el relleu, perquè ells el portin endavant.

El testimoni dels ancians és *creïble per als infants*: els joves i els adults no el poden fer tan autèntic, tan tendre, tan commovedor, com ho poden fer els ancians, els avis. Quan l'ancià beneeix la vida que ve al seu encontre, deixant de banda tot ressentiment per la vida que se'n va, és irresistible. No està amargat perquè passa el temps i ell està a punt de marxar: no. És amb aquella joia del bon vi, del vi que s'ha fet bo amb els anys. El testimoni de la gent gran uneix les edats de la vida i les mateixes dimensions del temps: passat, present i futur, perquè no són només la memòria, són el present i també la promesa. És dolorós – i també perjudicial – veure que les edats de la vida es conceben com si fossin mons separats, competint entre si, que miren de viure l'un a costa de l'altre: això no és correcte. La humanitat és antiga, molt antiga, si ens fixem en l'hora del rellotge. Però el Fill de Déu, que va néixer d'una dona, és el Primer i l'Últim de tots els temps. Vol dir que ningú queda fora de la seva eterna generació, fora de la seva esplèndida força, fora de la seva amorosa proximitat.

L'aliança – dic *aliança* – *l'aliança dels vells i dels infants* salvarà la família humana. On els infants, on els joves parlen amb els vells, hi ha futur; si no hi ha aquest diàleg entre els vells i els joves, el futur no està clar. L'aliança dels vells i dels infants salvarà la família humana. Podríem, si us plau, retornar als nens, que han d'aprendre a néixer, el tendre testimoni dels ancians que posseeixen la saviesa de morir? Aquesta humanitat, que amb tot el seu progrés sembla un adolescent nascut ahir, serà capaç de recuperar la gràcia d'una vellesa que manté ferm *l'horitzó del nostre destí*? La mort és sens dubte un pas difícil de la vida, per a tots nosaltres: és un pas difícil. Tots hi hem d'anar, però no és fàcil. Però la mort també és el pas que tanca el temps de la incertesa i llença el rellotge: és difícil, perquè aquest és el pas de la mort. Perquè la bellesa de la vida, que no caduca, comença just llavors. Però comença amb la saviesa d'aquell home i d'aquella dona, ancians, que són capaços de donar el testimoni als joves. Pensem en el diàleg, en l'aliança dels vells i dels infants, dels vells amb els joves, i vetllem perquè aquest vincle no es talli. Que els vells tinguem la joia de parlar, d'expressar-nos amb els joves i que els joves busquin els vells per treure'ls la saviesa de la vida.